

ՕՂԱԿԱՅԱՆ ԺԱՄԱՆԵԼ ԹՈՒՉՔԷՆ ԵՐԵՔ ԺԱՍ ԱՌԱՋ

Լիբանանի քաղաքացիական օդային փոխադրության տնօրէնութիւնը դիտել տուաւ, որ Պէյրութի միջազգային օդակայանը որոշ ժամերու ակամատես կը դառնայ զգալի խճողուածութեան, նկատի առնելով այնտեղ ի գործ դրուած անվտանգութեան նոր ընթացակարգերը: Ուստի, տնօրէնութիւնը ճամբորդներուն կոչ ուղղեց օդակայան հասնելու իրենց թռիչքէն երեք ժամ առաջ, որպէսզի բաւարար ժամանակ կարելի ըլլայ յատկացնել անցնազրերու եւ ճամպորկներու ստուգումը ամբողջացնելու: Ապահովական նոր որոշումներուն նպատակն է պահպանել ուղեւորներուն եւ թռիչքներուն անվտանգութիւնը:

Խմբագրական ՁՈՆ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ

Օսմանեան կայսրութեան դէմ լիբանանցի ժողովուրդին մղած ազատագրական պայքարի նահատակներուն յիշատակի օրն է Մայիս 6-ը:

Քաղաքացիական մեր պարտքն է անգամ մը եւս խոնարհիլ անոնց անմեռ յիշատակին առջեւ եւ միաժամանակ հաստատել մեր եղբայրական զգացումները բախտակից այս ժողովուրդին, որ հայոց նման ճաշակելով հանդերձ թրջական եաթաղանին անհ ու սարսափը, պայքարի ջահը բնաւ վար չդրաւ մինչեւ ամբողջական ազատութեան կենսակոչում:

1916 Մայիսին էր, երբ Պէյրութի եւ Դամասկոսի հրապարակներուն վրայ արաբ ազատատենչ մտաւորականներու անընչացած մարմիններ կը ճօճուէին կախաղաններու վրայ: Իթքիհատական եռեակէն ճեմալ փաշային յանձնուած էր արաբ ժողովուրդը ընկծելու, ոչնչացնելու եւ սովահար տանջելու «առաքելութիւն»ը, որ ի հարկէ, ան ի կատար կ'ածէր միջոցներու միջեւ խտրութիւն բնաւ չդնելով: Ան ինչ որ ժառանգած էր իր օսմանցի նախնիներէն՝ կը գործադրէր հետեւողական վարչագրութեամբ:

Մինչ մենք կեդրոնացած ենք Հայոց ցեղասպանութեան անպարագրելի տարողութեան, պակուցիչ հետեւանքներուն, անոր հատուցման անժամանցելիութեան վրայ, վերջապէս մեզի կրօնը մեր կսկիծներուն շուրջ, պահ մը կ'անգիտանանք, որ մեր շուրջ բազմաթիւ ժողովուրդներ, մշակոյթներ, քաղաքակրթութիւններ եւ ազգային միաւորներ եւս զոհը դարձած են

նոյն սայրասուր եաթաղանին: Օսմանցիի անմարդկային կերպարը իր զահանդական այլանդակութեամբ դարեր ամբողջ պատուհաս դարձած է ընդարձակ տարածքներու վրայ ապրող պատմական եւ աւանդական ժողովուրդներու գլխուն: Յոյն, պուլկար, կիպրացի, քաղէնացի, պարսիկ, ասորի, քիւրտ, եգիպտացի, արաբական երկիրներ գրեթէ հաւասար կերպով ապրած են խորշակը օսմանցիութեան համայնաբանդ աղէտին: Հետեւաբար, մեզի համար, ճակատագրակից ժողովուրդները, բնականաբար պէտք է ըլլան դաշնակիցներ նոյնիսկ այսօրուան քաղաքականութեան պրիսմակէն դիտած: Եթէ անոնք բոլորը ստեղծեն միացեալ հարթակ սանձելու թրջական ակտիւնները, ապա քաղաքական լուրջ գործօն կը գոյանայ մեծամիտ եւ ծաւալման թրջական ակտիւնի դիմաց: Այդ ծիրէն մերս, Մայիս 6-ի խորհուրդը ոչ միայն յիշողութիւն է կամ որդիական պարտականութիւն, քաղաքացիական արարողութիւն կամ բարոյական արարք, այլեւ քաղաքական եւ մարտավարական զօրաշարժ ընդդէմ սուլթաններու յետնորդներուն:

Լիբանանցի ժողովուրդին ազատագրական պայքարը ունեցաւ երկու փուլ: Նախ օսմանեան տիրապետութեան դէմ, ապա՝ ֆրանսական գաղութատիրութեան, որ եկած էր փոխարինելու առաջինները՝ որպէս հովանաւոր տէրութիւն: Այս փոթորկայոյզ դրուագներուն հայութեան համակրանքը զինք հիւրընկալած երկրին համդէպ բնական էր եւ ողջմիտ քայլ: Կողք-կողքի ապրող հայրենակիցներ իրաւունք չունին հակադրուելու օտարներէ դրոյնելով: Ընդհակառակը, խրամատին մէջ հայն ու լիբանանցին եղան ուսընդուն՝ անդրուծան հոգեկցութեամբ: Ահա թէ ինչու Մայիս 6-ի ընդմէջէն մեր երախտագիտութիւնը կը յայտնենք ապանքական այն երկրին ու ժողովուրդին, որ ընդունեց հալածական եւ ունեկորոյս հայը, մինչ ուրիշ երկիրներ փականքներով կոպած էին իրենց դարպասները՝ արհամարհու հայեացքներով եւ անտարբեր ըմբօծողով: Այս գիտակցութեամբ է որ Լիբանանի քաղաքացիական հայրենաբանդ ու եղբայրասպան պատերազմին, հայը չուզեց ըլլալ մասնակից քանդումին, ատելութեան, կողոպուտին թէ կոյր մոլեգնութեան: «Դրական չէզոքութեան» քաղաքականութիւնը հարազատ դրսեւորումն է Լիբանանի հանդէպ հայուն շնորհակալ եւ երախտագետ վարքագիծին: Թէեւ ոմանք օրին խարանցեցին այդ, անհարկի պիտակներ դրին, սակայն պատմութիւնը արդարացուց հայկական հեռատնութեան իրաւացիութիւնը:

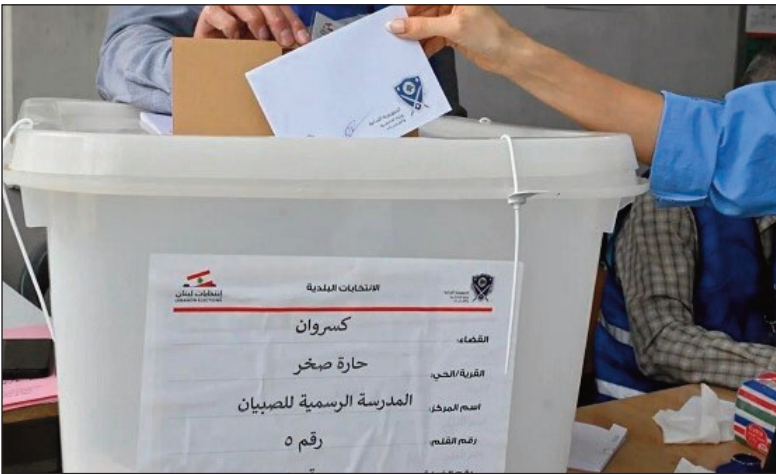
Միւս կողմէ, ցաւ է նկատել, որ շատեր պատմութեան էջերէն շարժելով Մայիս 6-ի պատգամը, կ'ուզեն երկի ջարդարարը հանդերձարել անմեղի սպիտակ պատմութեամբ: Ինչ-ինչ հաշիւներով տնտեսական թէ յարանուանական, բաց թելերով կ'ուզեն գրկել իրենց մեծիայրերուն դահիճները: Թշնամին հող կը պատրաստէ իր հեռագնայ ծրագրերուն համար, որուն համար պէտք է ըլլալ ծայրայեղ զգոյշ, խորագետ եւ զօօն: Կ'ուզենք հաւատալ, որ նման սայթաքումներ կը սրբագրուին ժամանակի ընթացքին եւ Անգարայի ցամառ որոմները կը փնտնան միանգամընդմիջաւ:

109 տարի առաջ էր, որ արաբական աշխարհի պատմութիւնը հարստացաւ նոր անուններով, երբ ազատութեան մունետիկները իրենց հերոսական կեցուածքով նահատակութեան

Հարունակութիւնը տեսնել էջ 2

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԵՍԸ ԽՈՒՍԱՓԱԾ Ե ԸՆՏՐԱԿԵԴՐՈՆՆԵՐՆ

Քանի մը տարուան յետաձգումներէն ետք, լիբանանցիները նախանցեալ օր սկսան ընտրել իրենց քաղաքականութեան եւ քաղաքացիական խորհուրդներուն անդամները: Ներքին գործերու նախարարութիւնը յայտարարեց, թէ քուէարկութեան մասնակցած է ընտրելու իրաւունք ունեցողներուն 45,08 առ հարիւր՝ 376.063 քաղաքացի: Քուէարկութեան համեմատութիւնը բարձրագոյնը եղած է Քարունէի մէջ՝ 60,94 առ հարիւր, իսկ նուազագոյնը՝ Մեթնի մէջ՝ 38,86 առ հարիւր: Ընտրութիւններուն առաջին փուլը անցած է ընդհանուր առմամբ

խաղաղ եւ ժողովրդավարական մթնոլորտի մէջ, առանց մեծ խախտումներու: Այսուհանդերձ, ընտրութիւնները դիտարկող կառոյցները ահազանգեցին որոշ խախտումներու մասին, մինչ ապահովութեան ուժերը Մեթնի ժողովի շրջանին մէջ ձեռքարկելէն մտադ մը, մինչ կը փորձէր քուէներ գնել ժամ Ապու ժաուտէի գլխաւորած ցանկին համար:

Ազգային ազատ հոսանքի նախագահ ժըպարան Պասիլ Նշեց, որ իր հոսանքը Էտնալիբանանի մէջ ապացուցած է իր կարողութիւնը՝ դառնալու ընտրական հողվոյթին գլխաւոր շարժիչը: Իսկ Փաղանգաւոր կուսակցութեան նախագահ Սամի ժնայէլ Մեթնի մէջ արձանագրուած ընտրական նախնական

արդիւնքները համարեց նախկին համակարգին լուրջ ցնցում: Անոր համաձայն, այս տարի քաղաքական նոր ուժեր կը կրցած են մուտք գործել Մեթնի քաղաքացիականութիւններուն մէջ, մասնաւոր ծովագերայ շրջաններուն մէջ:

ՆԱԽԱԳԱՐԱԿԱՆ ԳԱՆՐԱՏԱՆՔ

Հանրապետութեան նախագահ ժոզէֆ Աոււն շնորհաւորեց ընտրական առաջին փուլին յաղթողները եւ դիտել տուաւ, որ երկրին մէջ տիրած ժողովրդավարական հանդարտ մթնոլորտը ապացուցեց, որ լիբանանցիները կը հաւատան քաղաքացիական աշխատանքի կարելուութեան, զայն համարելով

տեղական բարգաւաճումի կարելու միջոց մը: Պատասխանաբար պատուիրակութիւններուն հետ ունեցած տեսակցութիւններուն ընթացքին Աոււն հաւաստիացուց, որ Լիբանան կ'ընթանայ վերականգնումի եւ կազուրման ուղղութեամբ: Ան գնահատեց ներքին գործերու նախարարին եւ ապահովութեան ուժերուն ներդրած ջանքերը, կարելուելով նաեւ լրատուամիջոցներուն դերակատարութիւնը: Ան յիշեցուց, որ քաղաքացիներուն կարիքները գոհացնելը հիմնական պարտականութիւնն է քաղաքացիական աշխատանքին: Վարչապետ Նաուաֆ Սալամ եւս դրուատեց քաղաքացիական ընտրութիւններու առաջին փուլին հեզասահ կազմակերպումը, գոհունակութիւն յայտնելով, որ մանր խնդիրները կարելի եղած է արագօրէն լուծել: Նշեց, որ Սալամ այցելեց Ներքին գործերու նախարարութեան գործողութիւններու գրասենեակ եւ անձնապէս հետեւեցաւ քուէներու հաշուարկին:

Հարունակութիւնը տեսնել էջ 4

ՀՈՒՍԻՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՄՆԻՆ ՊԵՆ ԿՈՐԻՈՆ

Իսրայէլեան լրատուամիջոցներ երկ կաղորդեցին, թէ միջազգային օդանավային շարք մը ընկերութիւններ առկախած են դէպի Թել Աւիւի «Պեն Կորիոն» օդակայան իրենց թռիչքները՝ եմէնէն արձակուած հրթիռներու վտանգին պատճառով: Եմէնի մէջ իշխող հուսիներու Անսարալա կազմակերպութեան բանբերը յայտնեց, թէ հրթիռային ծանր հարուած տուած են Թել Աւիւի օդակայանին ծայրի պատը հատող արագութեամբ հեռահար հրթիռ մը արձակելով անոր ուղղութեամբ: Հուսիներուն համաձայն, գործողութիւնը յաջողած է եւ

իսրայէլեան հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերը չեն կրցած զսպել եմէնեան հրթիռը: Իսրայէլեան կողմը յայտարարեց, թէ հրթիռը ինկած է օդակայանին մերձակայ բաց տարածութեան մէջ եւ քանի մը քաղաքացիներ թեթեւօրէն վիրաւորուելով փոխադրուած են հիւանդանոց: Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու իսկոյն հրաւիրեց ապահովական խորհրդակցութիւններու եւ յայտարարեց, թէ Իսրայէլ կը մտադրէ զինուորական գործողութիւններ ձեռնարկել եմէնի դէմ, վերջ տալու համար հուսիներու վտանգին:

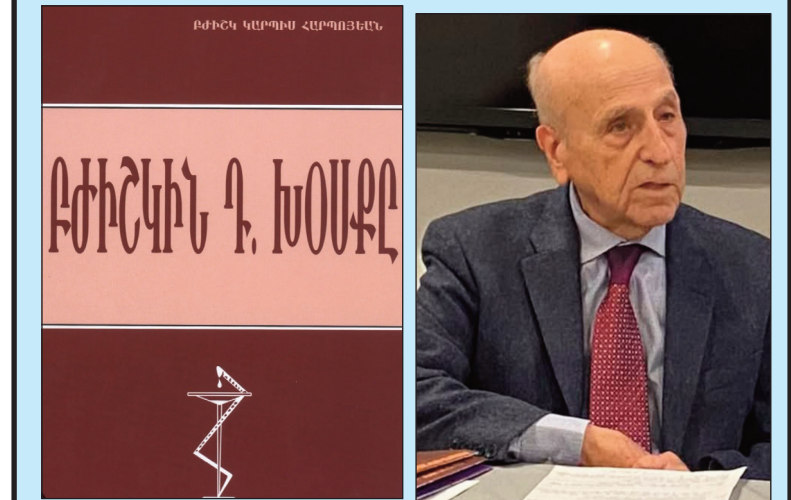
Այլ գիծի վրայ, Նեթանիահու յայտնեց, որ Կազայի վրայ իսրայէլեան նոր յարձակումը պիտի ըլլայ զինուորական ուժեղ գործողութիւն մը, նպատակադրելով տապալել Համասը: Ըստ վարչապետին, տակաւին չէ որոշուած, թէ ինչ պիտի ըլլայ Կազայէն բռնագրաւուելիք տարածութիւնը: «Քաղաքացիները պիտի տեղափոխենք» խնայելու համար անոնց կեանքը», ըսաւ Նեթանիահու՝ աւելցնելով, որ իսրայէլացիները մուտք պիտի չգործեն Կազա՝ յետոյ նահանջելու համար:

Հարունակութիւնը տեսնել էջ 4

ՊԻՏԻ ՑԱՄՔԻ՝ ՍՓԻՌՔԱԶԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Տարթ. Կարպիս Հարպոյեանի անթաւաւ յիշատակին)

Անցեալ Ապրիլ ամսուան մեր մարդկային կորուստներուն մէջ, իբրեւ արժէք ու իսկապէս անփոխարինելի տիպար, անպայման պարտինք յիշել տողք. Կարպիս Հարպոյեանի անունը:

Ան կեանքէն իրաժեշտ առաւ 4 Ապրիլ 2025-ին, Սոնրէալի մէջ, ուր ընտանեօք կայք հաստատած էր վերջին քսանհինգ տարիներուն, այդ հեռաւոր ակերուն վրայ իսկ միշտ հաւատարիմ մնալով ազգային ու տոհմիկ այն անաղարտ աւանդութիւններուն, որոնք սնուցած եւ ապրեցուցած էր Լիբանանի ջերմիկ մթնոլորտին մէջ, այստեղ իր կեցութեան ամբողջ տեւողութեան:

Արդարեւ, Հալէպի ծնունդ ըլլալով հանդերձ ողբացեալ տողքորը հարազատ գաւազ կը սեպուի թէ Լիբանանի, թէ լիբանանահայութեան:

(Հարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

ՊՐԻՍՏԱԿ

ՅՕԴՈՒԱԾԻ ՄԸ ԱՌԻԹՈՎ. «ԹՐԱՄՓԱՍԷՐ ԸԱՅԵՐԸ» ԵՒ ՄԵՆՔ

ՅՈՒՎԵՓ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (Հիւսիս)

Պէյրուսի «ԱՐԱՐԱՍ» օրաթերթի 17 Ապրիլ 2025 եւ Լոս Անճելեսի «ՄԱՍԻՍ» շաբաթաթերթի 20 Ապրիլ 2025 թուականի համարներում մէջ լոյս տեսած է մեր Պարզեւ Դաւիթեանի «Թրամփասեր հայերը» խորագրով յօդուածը, որ նշանակալից բովանդակութեամբ գրութիւն մըն է:

Մեր Դաւիթեան այդ յօդուածին մէջ կը մատնանշէ ամերիկահայ հասարակական կեանքի մէջ զարգացում մը որ թէ՛ զարմանքի եւ թէ՛ վրդովմունքի առիթ կը նմանայ: Մտածելակերպ մըն է, որ երբեմն իսկ, երբեմն տարտամ, երբեմն այլամերժ, չըսելու համար ցեղապաշտական, հաւաստիացումներու եւ նախապաշարուններու հանգոյցի մը կը նմանի, եւ որ ամերիկեան ծայրայեղ աջակողմեան շրջանակներու եւ խմբակցութիւններու բնորոշիչ վարքագիծը կ'որոշուի եւ կը ցոյցանայ: Ամերիկահայ հասարակական կեանքէն ներս այս մարդոց ներկայութեան մասին անորոշաճախակի մեր Պարզեւ Դաւիթեան զանոնք «Թրամփասեր հայեր» կոչած է:

Ինչո՞ւ կը մեղադրէ այս մարդիկը մեր Դաւիթեան: Դաւիթեան ի մէջ այլոց հետեւալը կը գրէ:

«Եթէ արեւմտեան աշխարհի պատկանող ցեղապաշտ ճերմակամորթ հոր մը կամ մօր մը կողմէ սերած ըլլալու «բախտաւորութիւնը» ունեցած ըլլալին անոնք, հասկնալի կը դառնար անոնց դիրքորոշումը, որովհետեւ Տանըլտ Թրամփ այդ ցեղապաշտներուն լեզուն կը խօսի»:

Ոմանք պիտի առարկեն թէ ոչինչ տարօրինակ կայ այդ զարգացումին մէջ, քանի որ հայը, իբրեւ քաղաքացի, ամերիկեան կեանքի անբաժան մասնիկն է, ու հետեւաբար անոր հայելին՝ իր մասնակի կամ ընդհանրացած դրսեւորումին մէջ:

Չարմանալին հոն է որ այդ «Թրամփասեր հայ»ը, անկախ հայ կեանքին մէջ իր դաւանած քաղաքական դիրքորոշումներէն, հոս որդեգրած է սփիւռքահայ իր փորձառութեան եւ համոզումներուն հակոտնեայ դիրքորոշում մը, որ պարզապէս կը հակասէ մեր սփիւռքահայ կեանքի անցնող 80-85 տարիներու պատմութեան հողովոյթին եւ ապրած իրականութեան:

Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ որ իր բովանդակ կեանքի ընթացքին ընկերային, քաղաքական, տնտեսական ամենատեսակ զրկանքներ եւ մարմնացող փորձառութիւն մը ճաշակած սփիւռքահայը այսօր կրնայ ջատագով եւ խնկարկուն դառնալ քաղաքական մտածելակերպի մը, որ անյարիր է իր իսկ գոյութեան հետ:

Ինչպէ՞ս կարելի է ընկալել հայ մը, որ հասարակական կեանքի ամենն ցեղապաշտ, ընկերային գետնի վրայ անարդարութիւն սերմանող եւ քաջակերող, այլամերժ ոգիով շարժող եւ «Լեւտեաց Երկրի» օրինակելի սահմանադրական կնիքով ու կանոնը եւ դրոյթը տակնուվրայ ընող եւ հարցականի տակ դնող քաղաքական ղեկավարի մը ներկայագոյի դերը ստանձնէ:

Դժբախտաբար ասոր փաստը կարելի է տեսնել ամէն օր կարգ մը անհատներու ընկերային ցանցերու, հաւաքոյթներու եւ զանազան առիթներուն յամկերգի մման կրկնուող հրապարակային հաստատումներու ընդմէջէն:

Եւ զարմանալին հոն է, որ այդ ծայրերը միանգամայն կու գան անցեալին «յառաջդիմական» կամ «յետադիմական» պիտակաւորուած եւ ճանչցուած հայ անհատներ, հինճին ծանօթ բարեկամներ, որոնք կարծես 180 աստիճան շրջադարձ մը կատարած են այսօր ու կը ջատագովեն եւ կը պաշտպանեն քաղաքական տրամաբանութիւն մը, եւ գործադիր արարքներու շարք մը որոնք կը ջրեն անցեալի իրենց գիտակցային, ընկերային եւ գաղափարախոսական ինքնութիւնն ու գոյութիւնը:

Անշուշտ մեզմէ ոչ ոք իրաւունք ունի ուղղափառութեան անունով դատելու ուրիշներու քաղաքական, ընկերային, նոյնիսկ տնտեսական «դաւանափոխութիւնը», համոզումները կամ զարգացումը: «Քաղտնիք չէ, որ մարդիկ իրենց յառաջացած տարիքին, յաճախ կը փոխեն իրենց երիտասարդ տարիքին ունեցած կողմնորոշումները որովհետեւ, ըստ իրենց, «աւելի հասուն դարձած են», կը գրէ մեր Դաւիթեան՝ բնական հոգեփոխութեան ակնոցով դիտելով այդպիսի զարգացումներ: Այնպէս կը թուի թէ մեզմէ ոմանք աւելի պահպանողական կը դառնան իրենց երիտասարդութեան յախուռն տարիներէն ետք եւ նոյնիսկ միւթական տրամադրութիւններուն, հաշիւներուն մէջ եւ ակնկալութիւններուն մէջ: Այս ամէնը հասկնալի է: Պահպանողական ըլլալը կամ դառնալը գաղափարախոսական հինք մը ունի եւ անոնք որ այդ մտածելակերպին կը հետեւին արժանի են ամենայն յարգանքի, նոյնիսկ եթէ համաձայն չենք անոնց տրամաբանութեան ամէն ծալքերուն հետ: Բայց ո՞վ ըսած է որ պահպանողական ըլլալը արդարութեան, հաւասարութեան, մարդկային իրաւունքներու եւ համակեցութեան օրէնքներու ամբողջական ժխտում կամ դրժում կ'ենթադրէ: Ո՞վ ըսաւ որ մեր համոզումները եւ տրամադրութիւնները «Պապին աւելի պապական» դառնալու նախանձախնդրութեամբ պէտք է մեզ մղեն կապելու ծայրայեղ աջակողմեան ուժերու դաժանագոյն եւ յռեգոյն համոզումները, որոնք անցեալի ամերիկեան հասարակութեան կիրքերու, այլամերժութեան եւ ցեղապաշտութեան կնիքը կը կրեն ու տակաւին կը թունաւորեն ներկան: Ի՞նչ կապ ունի այսօրուայ հայը այդ անցեալին հետ, որ իրը չէ՛ եղած երբեք, եւ որու զարգացումին մաս չէ՛ կազմած ու այսօր անհասկնալի կերպով կողմ կը դառնայ անցեալին գործուած անարդարութիւններու բեռը շալկելով իր ուսերուն:

Ատենին Լիբանանի քաղաքական կեանքին մէջ գլխազիր հայը յաճախ կը մեղադրուէր ու կ'այապանուէր արաբախոս քաղաքացիներէն իր «Մաւ էլ ուաքէֆ» (այսինքն միշտ իշխանութեան կողքին) ըլլալու դիրքաւորումին համար: Այսինքն, անկախ իր անձնական եւ գաղափարական դիրքորոշումէն եւ երկրին մէջ պատահած ընկերային եւ քաղաքական զարգացումներուն եւ անարդարութիւններուն դէմ եւ անոնց նկատմամբ իր ունեցած վերապահութիւններէն, հայը Լիբանանի մէկ կարեւոր հատուածին կողմ կը մեղադրուէր՝ «միշտ իշխանութեան կողքին» ըլլալու յանցանքով, առանց որ մարդիկ զանազանութիւն ընէին այդ օրերուն գործածական եղող «յառաջդիմական» եւ «յետադիմական» կոչուող խմբաւորումներու կամ կուսակցութիւններու դիրքերուն եւ գործունէութեան միջեւ, այսպիսով մէկ «ջուրով լուալով» հայը:

Ժամանակը եկաւ փաստելու թէ երկրի հիմնական հարցերու նկատմամբ «յառաջդիմական» հայը կանգնած էր «յառաջդիմական» այլ ուրիշ քաղաքացիներու կողքին, որովհետեւ երկրին ճակատագիրը, ապագան եւ մարդկային ազատութիւններու ապահովութիւնը եւ անվտանգութիւնը հարցեր էին, որոնք կը յուզէին զինք նաեւ իբրեւ քաղաքացի, այլոց մման:

Այս պատկերին մէջ ո՞րն են հիմա անցեալի, այսպէս կոչուած, «յառաջդիմականը» եւ «յետադիմականը»:

Այնպէս կը թուի թէ ներկայիս «Թրամփասեր հայ»ին մէջ նոյնացած են այս երկուքը՝ ներկայացնող անհատներ, որոնք յակնէ անուանէ նեցուկ կը կանգնին ընկերային անարդարութեան, խտրականութեան եւ ցեղապաշտութեան առաջնորդող քայլերու եւ նախաձեռնութիւններու, եւ որ ծանր քարի պէս կը նստին միլիոնաւոր ընչազուրկ քաղաքացիներու եւ ապաստան փնտռող, եւ երկրին պէտք եղող աշխատաւոր ձեռքերու ճակատագրի տնօրինումին վրայ: Այս մարդիկը կը պաշտպանեն գաղթականներու դէմ առնուած նախապաշարեալ եւ վնասաբեր քայլեր, մոռնալով որ իրենցմէ ոմանք, իսկ անկէ առաջ իրենց ծնողները, գտնուած են նոյնպիսի դաժան եւ անհիւրընկալ պայմաններու տակ: Կ'երեւի ստոյգմէ ոմանք չեն տեսած կամ համտեսած կրկնակի տողահանութիւններէ, ցեղասպանութեան մագապուծ եւ «բեմփերու» մէջ պատշաճ արդիւնքերի մը համար պայքարած հայ ժողովուրդի զաւակներուն տառապանքը: Մեզմէ ոմանք որ տակաւին ողջ են ու ապրած են այդ դժուարին տարիները իբրեւ յետեղեցեան սերունդներ, չեն կրնար ամբողջովին թօթափել տակաւին այդ զրկանքի տարիներուն մղձաւանջը, ո՞րն մնաց կոյր ձեւանալու ճակատագրի դառն պտուղները ճաշակող այլ մարդկային էակներու տառապանքին ի տես:

Ու երբ զանազան պատրուակներով արգելքներ կը ստեղծուին գիտական եւ բարձրագոյն կրթութեան կենդրոններու ֆինանսաւորման արգելակելու համար ազատ մտածողութեան պայմանները քաջակերող քննարկումները համալսարաններէ ներս, ո՞ր քաղաքացի կրնայ անտարբեր մնալ այս պատկերին դիմաց, ո՞րն մնաց ջատագով հանդիսանալու բանի եւ գործով այդ քաղաքականութիւնը մշակող եւ պարտադրող քաղաքագետներու:

Կ'երեւի որ մման հին օրերուն եւ նոյն գաղափարէն առաջնորդուած փափաք մը կայ կրկնելու լիբանանեան «Մաւ էլ ուաքէֆ» (այսինքն իշխանաւորին հետ ըլլալու) փտած փիլիսոփայութիւն մը:

Բարեբախտաբար տակաւին մարդիկ կան մեր մէջ որ պատմելի վրայ են, կը հաւատան ընկերային արդարութեան, մարդու իրաւունքներու սրբութեան, ջատագով են իսմանկեցութեան, հայրենաստի են առանց ազգայնամոլութեան մէջ թափարելու, ու մեր մարդկայնութեան մէջ կը փնտռեն իրենց ոգեկան ոյժը:

2025 ՆԱԿԱՏԱԿԱՅ

Շարունակուած էջ 1-էն

ուրին ակօսեցին: Ճամբայ բացին գալիք սերունդներուն, որ բարձր գնահատեն արժեքը անկաշխանը կեանքին: Իրենց բարձր ջանքերով լոյս բաշխեցին, որպէսզի այլեւս խաւարն ու բռնակալութիւնը չըլլան տիրապետող Միջերկրականի այս ափին: Վախին ահը թօթափելով եղան մնայուն օրինակները շատերու, որոնք աւելի ուշ նոյնպիսի խիզախութեամբ ծառայան այլեւայլ թշնամիներու դիմաց:

Մայիս 6-ի նահատակները ազատ երկիր մը ունենալու մեծ երազով է որ անմահացան: Բայց ի՞նչ ցաւու եւ անհեթեթ փաստի առաջ կը կանգնին, երբ կը տեսնեն թէ լիբանանեան հատուածներ, տարիներ ետք, ենթակայ կը դառնան արտաքին այս կամ այն ուժին, կամաւորապէս Լիբանանը կ'առնեն այլոց շահերուն, մեր սայլը կը կցեն զանազան քաղաքականութիւններու՝ մինչեւ իսկ ակալակելով Լիբանանի ժողովուրդին ազատ եւ ինքնիշխան որոշում կայացնելու իրաւունքը: Օտարներու անսանձ եւ քմահաճ պարտադրանքը Լիբանանին արդեօ՞ք չի հակասեր ազատ Լիբանանի գաղափարին եւ նահատակներու գերագոյն նպատակին:

Որպէս լիբանանահայ համայնք, Մայիս 6-ի առիթով, կը միացնենք մեր բռունցքները լիբանանցի եղբայրներու բռունցքներուն, որպէսզի չլտանգուի Մայիս 6-ի նահատակաց սերունդին երազանքը, անոնց կերտած ազատութեան գաղափարականը եւ վերջապէս համակեցութեան մեր հաւաքական օճախը:

Անկասկած, այս պիտի ըլլար մեծագոյն ձօնը նահատակաց նուիրուած:

ՊԻՏԻ ՑԱՄՔԻ՝ ՍՓԻՒՌ-ՔԱՀԱՅ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ (Շարունակուած էջ 1-էն)

Բժշկական իր վկայականը Լիբանանէն էր, Ամերիկեան համալսարանէն (1965): Յետոյ ան բանեցուցեր էր իր սեփական դարմանատունը Պէյրուսի մէջ, երկա՛ր տարիներ, կիրարկելով իր մասնագիտութիւնը (քիթ-կոկորդ-ակամջ) խղճմտօրէն ու ամենայն լրջութեամբ: Կատարելապէս հաւատարիմ էր բժշկական բարոյականութեան ու այդ մասին մանրամասնեալ յօդուած մըն ալ գրած էր ատենօք: Միւս կողմէ, չէր զլացած նաեւ իր տուրքը լիբանանահայութեան, որուն ազգային մարմիններուն մէջ յաճախ պիտի ստանձնէր այլատեսակ պատասխանատուութիւններ՝ ամէն անգամ որ հարկ տեսնուէր իր օժանդակութեան եւ ձեռնարկութեան: Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան շրջագիծը, Լիբանանի թեմը ու Յամազգայինը գլխաւոր օժանդակներն էին, ուր տոքթ. Յարպոյեան պիտի գործէր կարգապահօրէն, վայելելով իր վարչական գործակիցներուն յարգանքն ու վստահութիւնը: Բայց տոքթ. Յարպոյեան ունէր առանձնայատկութիւն մը, որ զինք կը զատորոշէր իր արհեստակիցներէն այն հարիրաւոր հայ բժիշկներէն, որոնք կ'աշխատէին ու կը կիրարկէին իրենց մարդասիրական ասպարեզը Լիբանանի, Սուրիոյ, Ամերիկայի մէջ կամ այլուր:

Ի՞նչն էր այդ առանձնայատկութիւնը: Տոքթորը, վերջին քսան-երեսուն տարիներուն, սփիւռքահայ ճակատի վրայ այն միակ,-- այո՛, գրեթէ միակ,-- մասնագէտ բժիշկն էր, որ մեր թերթերուն (առաւելաբար «Ասպարէզ»-ի, «Ազդակ»-ի ու «Հորիզոն»-ի) սիւնակները կը լեցնէր, կ'ողողէր առողջապահական ու բժշկագիտական մեծաթիւ յօդուածներով, որոնք շարունակ կ'արտատպուէին ալ մամուլի տարբեր ամուններու կողմէ ու այդպիսով՝ հայ ընթերցողներու շատ լայն շրջանակի մը համար կը դառնային սեփական առողջութիւնը պահպանելու, բժշկական տեղեկութիւններ իւրացնելու անվճար դեղագրեր...: Տոքթորին այս յօդուածները կը շօշափէին ընդհանրական հիւանդութիւններ եւ անոնց ախտաճանաչման ու դարմանումի հարցերը:

Այս մարզին մէջ, իրապէս, տոքթ. Յարպոյեան եզակի երեւոյթ էր: Եւ իր ֆիզիքական կորուստը, այսօր, միաժամանակ տխուր ու անդրամանելի անլացուն է **արեւմտահայ հայագիր բժշկագիտական իրապարակագրութեան:**

Յիմա, տոքթորին մահով, մեր թերթերուն մէջ սիւնակ մը եւս պակսեցաւ: Մարդ մը անտէր մնաց: Ո՞վ, ո՞ր հայ բժիշկը գրիչը ձեռք պիտի առնէ եւ հայերէն ճոխ բառամթերքով ու գիտական հին թէ նորակերտ բառերու, բառակապակցութիւններու վարպետ օգտագործումով հանրամատչելի յօդուածներ պիտի շարադրէ տարեցն ու երիտասարդը, այրն ու կինը, մանուկն ու պատանին տառապեցնող հարիւրաւոր հիւանդութեանց մասին...: Ո՞վ պիտի գրէ յօդացաւի, քաղցկեղի, ծինային ու ժառանգական ախտերու, ծերաբուժութեան, ուղեղի առողջապահութեան, շագանակագեղձի, արիւնամիզութեան, խայթուածքներու կամ այլուածքներու, մահաբուժի, խնկոցի, լինտերու եւ ակռաներու, ականջագալի, ստամոքսի ու մարսողութեան, լեարդի եւ լեղուցի, դեղնախտի, թուրքի, թոքատապի, շնչարգելութեան եւ նմանօրինակ միւթերու մասին: Չկայ: Լայն չափով ցամքած էր արդէն բժշկական գրականութիւնը (Պոլսոյ Սուրբ Փրկիչ ազգ. հիւանդանոցի համաճումն ամսաթերթն ալ դադար է քանի մը տարի ի վեր) ու հիմա իրապարակը պիտի ամայնայ այ առաւել եւս...:

Կար ժամանակ, երբ Պէյրուսի մէջ կը իրատարակուէր շատ ժողովրդական ամսաթերթ մը՝ «Բժիշկ»-ը: Այս ամսաթերթը, 1955-էն սկսեալ, աւելի քան քառորդ դար, հայ ընտանիքներու ամենէն սիրուած պարբերականը հանդիսացաւ էր: Լիբանանի երկարատեւ պատերազմը, դժբախտաբար, զայն եւս չորցուց:

Եթէ բանաք «Բժիշկ»-ի 60-ական ու 70-ական տարիներու հին թիւերը ու ակնարկ մը պտտցնէք անոնց էջերուն վրայ, մախ պիտի գարմանքք աշխատակից սփիւռքահայ բժիշկներու մեծաթիւ անուններուն ի տես...: Յոն կը տողանցեն տոքթ. Լ. Գրիգորեան (Փարիզ), տոքթ. Յ. Կարեւորեան, տոքթ. Իսահակ Տէրտէրեան, տոքթ. Վարուժան Սահակեան, տոքթ. Վ. Թաշճեան, տոքթ. Օսկար Չրեշտակեան, տոքթ. Գ. Օ. Գալուստեան (Պոլսոյ Մլրէս), տոքթ. Յարութիւն Սաղըրեան, տոքթ. Ե. Ազիսաբեան, տոքթ. Սեպուհ Սիսեռեան, տոքթ. Ա. Արէլեան, տոքթ. Սարգիս Գարայեան, տոքթ. Գ. Անտոնեան, տոքթ. Տիգրան ԳավաՖեան, տոքթ. Յակոբ Սահակեան, տոքթ. Յ. Սալուստեան, տոքթ. Գործ Միքայելեան, տոքթ. Յ. Շըլճըլեան, տոքթ. Մելքոն Եպիփաթեան, տոքթ. Յարութիւն Գեղարդի եւ այլն, եւ այլն, առանց մոռնալու նշանաւոր երգիծաբան Նշան Պէշկիթաշլեանը, որ իւրաքանչիւր թիւ մէջ ունէր «Երգիծաբանութիւն» խորագրեալ իւրայատուկ սիւնակ մը:

Կը վստահեցնեն ձեզ, որ ձեր զարմանքը հոն կանգ պիտի չառնէ: Դուք պիտի հիւանքք այդ ամսաթերթին մէջ գործածուած բժշկագիտական ընտիր բառամթերքին ու գեղեցիկ հայերէնի վրայ, որ այլեւս չկա՛յ, չքացած է...:

Տոքթ. Կարպիս Յարպոյեան վերոնշեալ անուններուն հարագատ շառաւիղն էր, թերեւս վերջին մոհիկանը: Բարեբախտութիւն է, որ ան իր յօդուածները, անհրաժեշտ վերանշակումներէ ետք, ժողվեց առանձին կողքերու տակ ու զանոնք լոյս ընձայեց «Բժիշկին խօսքը» ընդհանուր խորագրով Ա.-Չ. վեց հատորներով (տպուած են 2000-2022, առաջին չորս հատորները՝ Անթիլիաս, վերջին երկուքը՝ Սոնրէալ):

Քանի մը տարի առաջ, փոքր շեղում մը ընելով, տոքթորը իրատարակած էր նաեւ «Յայ բժիշկներուն, ատանաբուժներուն եւ դեղագործներուն ողիսականը Յայկական Ցեղասպանութեան ընթացքին» եւ «Յիշատակութեան արժանի հայ բժշկուհիներ պատմութեան ընթացքին» խորագրով երկու ուսումնասիրութիւններ եւս, որոնք հետաքրքրական վարպոյր մը կը բանային հայ բժշկութեան պատմութեան վրայ: Բժշկական հանրագիտարանի բնոյթ ունեցող այս ժողովածուները, անկասկած, պիտի յաւերժացնեն իր անունը, որ հիմա արդէն, ապահովաբար, զացած հանգչած է Շաւարշ Նարդունիներու, տոքթ. Չաքար Մկրտաններու կամ տոքթ. Վահէ Ալիքսանեաններու անուններուն քովն ի վեր...:

L. Շ.

Հ.Մ.Մ.-ի ԵՐԲԵՄՆԻ ՀԵԾԱՆՈՒՈՐԴ ՍԵՊՈՒՀ ԱԾԻԼԱԾԵԱՆԻ ՀԵՏ

Կար ժամանակ, երբ սիբլիզը խօսուն ներկայություն էր Լիբանանի մարզական բեմին վրա: Հեծանուավազքը ֆետերաստիոնի գլխավորությամբ զարգացող մարզաձև էր, արհեստավարձ մարզիկներով, մարզիչներով: Ամառույ շրջանին մասնաճյուղային, Կիրակի օրերը, պողոտաներ կը փակուէին ախտախնայուն մրցումներով: Մեծահասակներին շատեր պետք է յիշեն շարժակաւոր (motorcycle) ոստիկաններու առաջնորդութեամբ մրցակազմերը դէպի Թապարժա կամ Նահր Իպրահիմ, Պիքֆայա կամ Ֆէյթրուն:

Հ.Մ.Մ.ի ահեղ եւ անպարտելի հեծելանորդներու վաշտը 1986-ին, Նահր Քէլպի մուտքին

Սօտ բառատուն տարի առաջ էր, երբ Լիբանանի հեծելարշաւի միութիւնը հայերէն կը խօսէր: Ինչպէս բազում մարզաձեւերու, այնպէս ալ (եւ յատկապէս) սիբլիզի մէջ բոլորը հայեր էին: Հայ ներկայացուցիչներով համալրուած էր ֆետերաստիոնը: Իսկ անդամ ակումբները հայկական միութիւններն էին Հ.Մ.Մ., Հ.Մ.Մ.-Պէյրուք, Հ.Մ.Մ.-Պուրճ շամուտ, Անդրանիկ-Պէյրուք, Սեւան-Պուրճ համուտ: Նոյնիսկ յաջողներուն համար նախատեսուած բաժակները կը տրամադրուէր Հ.Մ.Մ.-ական բարերար ընկեր Երուանդ Պալեանի կողմէ: Սակայն ամենակարեւորը, որ հայկական միութիւններու մարզիկները մեծամասնութեամբ հայերով կազմուած էին: Ու թէ՛ երկիրը տազմապայի քաղաքացիական պատերազմի մէջ էր, սակայն 1980-ականներու կէտերուն Լիբանանի հեծանուային մարզաձեւը կ'ապրէր իր «ոսկեդարը»: Եւ այդ բարձունքի «մեղաւորները» մեր հայ մարզիկներն ու պատասխանատուներն էին, որոնք անշահախնդիր միութեանկան մօտեցունով, մոռնալով տուն եւ ընտանիք, կ'երթեւեկէին երկրին ոչ այնքան ապահով ընդհանրապէս մեղիկ եւ երբեմն ալ զոհացուցիչ լայնքով պողոտաներուն վրայ: Անոնք զաղափարանուէր ազգասէր, հայրենասէր միութեանկաններ էին: Ընդհանրապէս միջապէս ալ համեստ անհատներ, սակայն այդ համեստ բաժինն ալ զոհելու պատրաստ էին իրենց պատկանած միութեան սիրոյն: Քանզի միութեան յաղթանակը ազգին յաղթանակն էր, իսկ ազգին անունը բարձրացնելը զոյգ հայրենիքներուն կը պատկանէր:

Չախէն աջ՝ Ա. շարք՝ Տէնի Անթուն, Մակար Ասողեան, Ժօզէֆ Ֆարիսը: Բ. շարք՝ Նուպար Գործիքեան, Ժան Հիւսնի, Վազգէն մելիքեան, Յովիկ Գաթորճեան, Սեպուհ Ածիլաճեան, Վիգէն Գործիքեան

Լիբանանի այդ «ոսկեդար»-ի, այսինքն 1984, 85, 86, 87 տարիներուն, թէ՛ անհատական եւ թէ՛ խմբային մարզերէն ներս ակնբեր էր Հ.Մ.Մ.-ի հեծանուորներուն անպարտելիութիւնը: Այդ իրագործումները արդիւնաւորուեցան պատասխանատուներուն, մարզիչներուն, կրտսեր եւ երեք մարզիկներուն հետեւողական, յամառ ու կարգապահ ճիգին ու փորձերուն շնորհիւ: Ոսկէ տառերով կը մեքերներնք անոնց անունները՝ Վազգէն Մելիքեան, Սեպուհ Ածիլաճեան, Տէնի Անթուն, Սիմաս Մելքոնեան, Յովիկ Քաթորճեան, Մակար Ասողեան, Վիգէն Գործիքեան, Իմատ Ռաշիտ, Նուպար Գործիքեան, Ժան Հիւսնի, Հայկազ Սաաթեան, Ժօզէֆ Ֆարիսը, Փօլ Խուրի: Նոյն վարկով կ'արժանազանէր մարզիչներուն եւ պատասխանատուներուն անունները՝ Յակոբ Գաթորճեան, Գեորգ Կոճիկեան, Պօղոս Մալեան, Կարօ Մելքոնեան, Յովհաննէս Մելքիսեան, Անդրանիկ Տէր Պետրոսեան (Ապու Գօգօ):

«Արարատ»-ի Հ.Մ.Մ.-եան էջին վրայ, վերաբաղ մը կատարելու ճիգով, հաճելի զրոյց մը ունեցանք Հ.Մ.Մ.-ի երբեմնի հեծանուորը Սեպուհ Ածիլաճեանի հետ: Ան եղբայրն է Հ.Մ.Մ.-ի երկարամեայ վարչականներէն ընկեր Վարուժան Ածիլաճեանի: Ընկեր Սեպուհ պատմեց հեծանուային մարզաձեւի «որդեգրութեան» անակալի դէպքը: Թէ՛ պատասխան տվորութեամբ Հ.Մ.Մ. ակումբ գտնուած օրերէն մէկուն, հեծանուային դիւանի պատասխանատուներէն ընկեր Յակոբ Գաթորճեան կը հարցնուէր զինքն եւ կ'առաջարկէ, որ ան միանայ Հ.Մ.Մ.-ի հեծանուորին: Յետեւեւեւ մարզումներն ու ցուցումները տուած են իրենց դրական արդիւնքը: Սեպուհը

առաջին իսկ ախտախնայուն մրցումին նուաճած է կրտսերներու դասաւորման երկրորդ դիրքը զոյգ մրցումներէ ետք: Առաջինը 9 Յունիս 1985-ին, 51 քմ ուղեծիրով Տորայէն Նահր Իպրահիմ երթուարձ, անցնելով Անթիլիասէն եւ ճիւղին: Իսկ երկրորդը՝ 42 քմ երկարութիւն ունեցող Տորա - Նահր Մոթ - ճիւղի - Թապարժա - Նահր Էլ Քէլպ - Սունեյլ:

- ԿՐՏԵՐՆԵՐՈՒ 1985-Ի ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄԸ (քաղուած «Արարատ»էն):
1. Ժան Հիւսնի 105 կէտ (Լիբանանի ախտախնայուն):
 2. Սեպուհ Ածիլաճեան 99 կէտ:
 3. Իմատ Ռաշիտ 90 կէտ:
 4. Տանիլ Անթուն 76 կէտ:
 5. Հայկազ Սաաթեան 72 կէտ:
 6. Հրաչ Ծատուրեան 56 կէտ:

- ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ
1. Հ.Մ.Մ. Պէյրուք 294 կէտ:
 2. Հ.Մ.Մ. Պուրճ 100 կէտ:
 3. Հ.Մ.Մ. Պուրճ շամուտ 24 կէտ:

Սեպուհ Ածիլաճեան, քաջալերուած այս յաջողութենէն, մտադրած է հասնիլ ախտախնայուն տիտղոսին: Եւ իրապէս ալ, Կիրակի, 14 Յունիս 1985-ին, Ֆէյթրունի «Սունուտ» ակումբին կողմէ կազմակերպուած «Մարզական ամիս»-ին առիթով, Լիբանանի հեծելարշաւի ֆետերաստիոնի կազմակերպած արշաւին Տորա - Նահր Մոթ - Անթիլիաս - Նահր Քէլպ - Ֆէյթրուն կրտսերներու մրցումին մասնակցից 25 հեծանուորներուն մէջ ընկեր Սեպուհ առաջինը կ'ամբողջացնէ 25 քմ երթուղին եւ կը ստանձնէ բաժակը ֆետերաստիոնի նախագահ պրն. Թոնի Սիրէն:

1990-ականներու սկիզբը, դարձեալ ապաքինման մէջ, Հ.Մ.Մ.ի նախկին ֆուբօլիստ Նազար Թաքաշեանի հետ:

տարբեր ուղիներուն: Այդ օր, Թապարժայի շրջանը «բազմոյց» վերելքին ինքնաշարժ մը ետեւի կողմէ հարուածելով տապալեց զիս: Ակններս ջարդուփշուր եղան: Ուշքս կորսնցուցած էի: Անձանօթներ հիւանդանոցին դուռէն առջեւ պարզապէս նետեցին զիս ու անհետացան զացին: Հիւանդանոցին հետեւեցին բաւական ժամանակ անց նկատեցին ներկայութիւնս ու ներս առին: Սօտ երկու ամիս տեւեց ապաքինման շրջանը, սակայն ախտախնայուն մրցապայքարէն հեռու էի: Շարունակեցի մասնակցիլ պարզապէս խմբակիցներու օգտակար դառնալու համար:

Մեր հարցումին ընդառաջելով, ընկեր Սեպուհ կը շարունակէ պատմել իր հետ պատահած արկածներուն մասին: Անգամ մըն ալ ցաւալի արկած մը ունեցած է Պիքֆայայէն վերադարձին, զառիթափին վրայ: «Դարձեալ անհատական փորձի ելած էի դէպի Պիքֆայա, վերադարձին սկսաւ մթնոլորտ: Ստիպուած ինքնաշարժի մը լոյսերուն հետեւելով կ'ուղղուէի դէպի Անթիլիաս: Յանկարծ անձանօթ ինքնաշարժը երթը արագացելով անհետացաւ, սարսափելի վիճակի մատնելով զիս: Մոթ էր, բան չէի տեսներ: Այն կը յիշեմ, որ զարմուեցայ ճամբան ծորէն բաժնող պատին: Ես արիւնլուայ իսկ հեծանիւս՝ կերպարանափոխուած: Այդ վիճակով քալելով հասայ էլիսար խանութպանի մը քով: Ուրկից ուր հանդիպեցայ Յակոբ Սեպուհեանի (cadrat) հօրը: Նախնական խնամքէ մը ետք ինքնաշարժով զիս հասցուց քաղաքը:»

Անձանօթաբերական ծածկաշարժ արկածը պատահած է 55 քիլոմետրանոց՝ Նահր Քէլպ, Նահր Իպրահիմ - Թապարժա - Նահր Իպրահիմ, ապա վերադարձ մինչեւ «Պաշտիմ մրցումի մը ընթացքին: Ընկեր Սեպուհ ծածկաշարժով քանի մը անգամ հաստատեց այն իրողութիւնը, որ այսպիսի արկած անհնար է որ կատարուած ըլլայ միջազգային հեծանուային մրցաշարքերու պատմութեան մէջ: «Երբ արդեն attack-ով մրցակիցներուն գրեթէ 3 վայրկեան տարբերութեամբ առաւելութիւն մը «բացած» էի ու ինքնավատահ կը յառաջանայի, նոյնիսկ անցնելով մեր ապահովութիւնը հսկող ոստիկանի «մօթօր-սիքը», յանկարծ չհասկացայ թէ ինչպէս «մօթօրսիքը» երէն մին կողմէն հարուածեց զիս ու ոստիկանին հետ միասին իյնալով սկսանք քանի մը մեթօ սախիլ: Ուժերս հաւաքելով անմիջապէս խզատեցի հեծանիւս մինչ ոստիկանը իր շարժակաւորին հետ կլոր-կլոր կը շարունակէր դառնալ: Գերազանցութիւնս ու յաղթանակ անխուսափելի պատի ըլլալու եթէ մրցումին այդ թանկագին վայրկեանները չկորսնցնէի ապահովութիւնս խան-

ԼԱԶՕ Ե. զարող ոստիկանին պատճառով»: Հ.Մ.Մ.-ական հեծանուորը քիթին տակէն ծածկաշարժով կ'ըսէ. «Ավստո որ այդ ժամանակ այսօրուան պէս նկարահանուներ չկար: Այս պատահարը որպէս պատմական իւրայատուկ դէպք կ'արձանագրուէր սերունդներու համար»:

Տորա՝ Bank Audi-ի առջեւ, ոսքի՝ Գրիգոր Ածիլաճեան (Սեպուհի հայրը), հեծանիւի վրայ՝ Տէնի Անթուն, Հայկազ Սաաթեան, Սեպուհ Ածիլաճեան, Իմատ Ռաշիտ, Ժան Հիւսնի եւ Հրաչ Ծատուրեան

Սեպուհ Ածիլաճեան հպարտութեամբ կը յիշէ իր մարզիչներն ու պատասխանատուները: Յակոբ Գաթորճեանը զինքն առաջնորդած է դէպի հեծանուային ասպարէզ: Նաեւ զոհաբերուող Հ.Մ.Մ.-ական տիպար ծառայած է հեծանիւի դիւանէն ներս: Իր որդին Յովիկը մաս կը կազմէր Հ.Մ.Մ. խումբին: Անկարելի է մոռնալ Հ.Մ.Մ.-ական հայր եւ որդի Յակոբ եւ Յովիկ Գաթորճեաններու ցուցաբերելով զնախատելի միութեան վայել կեցուածքը եւ մարզական ոգին ի սպաս ընկերներուն ու Հ.Մ.Մ.-ի խումբին: Դէպքը կը պատահի ախտախնայուն եզրափակիչ մրցակազմին: Մրցումի առաջին իսկ պահերուն արկածի մը հետեւանքով վնասուած ըլլալով հանդերձ, ախտախնայուն թեկնածու Վազգէն Մալիքեան ուշացումով կը շարունակէ մրցումը: «Ֆինիշ»-ին առաջինը կը հասնի խմբակից Յովիկ Գաթորճեանը: Ախտախնայուն դասաւորման դրութիւնը այնպիսի տեսք ունէր, որ եթէ Հ.Մ.Մ.-ական Յովիկը «Ֆինիշ»-ի գիծը Վազգէնէն առաջ հասէր, ապա կը մուսձեր այդ մրցակազմին ախտախնայունը, սակայն Վազգէն պիտի

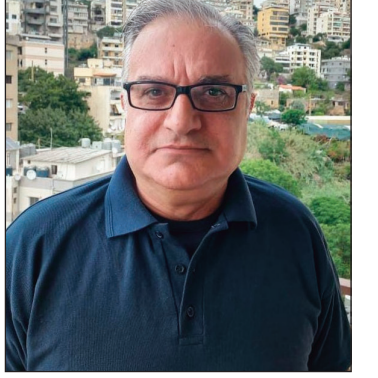
Չախէն աջ՝ Տէնի Անթուն, Իմատ Ռաշիտ, Ժան Հիւսնի, Անդրանիկ Տէր Պետրոսեան (Ապու Գօգօ), Սեպուհ Ածիլաճեան, Յակոբ Գաթորճեան եւ Հայկազ Սաաթեան

կորսնցնէր ընդհանուր դասաւորման ախտախնայուն դառնալու տիտղոսը: Ի՞նչ ընէ: Յովիկ Գաթորճեան կ'անայ իր հօր խորհուրդին եւ անարտակաւ զիծին վրայ քանի մը վայրկեան կը սպասէ մինչեւ որ ապագայ ախտախնայուն հատեր զայն: Յովիկ կը կորսնցնէ անհատական ախտախնայուն տիտղոսը ի սպաս Հ.Մ.Մ.-ին: «Մեր աշխատանքը խմբային էր», կ'եզրափակէ խօսակիցս:

Սեպուհ յուզումով կը յիշէ ընկեր Պօղոս Մալեանը: Կը պատմէ, թէ ինչպիսի միջաբարոյական ծանրութիւն կը շալկէր ան իր ուսերուն: Կ'ավստայ, որ այս անձնագրի միութեանկանը անակակալօրէն անարգ ոճիրի մը գոհը դարձաւ, իր բնակարանին առջեւ, 29 Սեպտեմբեր 1986-ին:

Ընկեր Սեպուհ Ածիլաճեան մասնակցած է նաեւ միջազգային մրցումներու, որոնցմէ կը յիշէ Դամասկոսի մրցակազմը նախ Նապոլէ մրցուղիին վրայ (մօտ 170 քմ), ապա երկրորդ մրցումը՝ Դամասկոսէն Պուլտան: Այս մրցակազմերուն մասնակցած են արաբական գրեթէ բոլոր երկիրներու հեծանուորներ, որոնց շարքին կը գտնուէին միջազգային մրցումներու փորձառութեամբ օժտուած բազմաթիւ տարրեր:

Եզրափակելով, մեր կողմէ ակնցնենք. Այո՛, հեծելավազքը միջազգային մրցապայքարներուն մէջ աշխուժօրէն զարգացող մարզաձեւ է: Ան կը ներառէ ինչպէս ժամանցային, այնպէս էլ արհեստավարձ ախտախնայուններու մասնակցող հեծանուորներ: Մեր ցանկութիւնն ու մաղթանքն է, որ Լիբանանի մէջ «սիբլիզ»-ի մարզաձեւը վերագտնէ ինքզինքն, նոր զարթօնք ապրի, բարձրանայ «սիրողական» մակարդակէն, խօսի եւ իր մասին խօսեցնէ, ինչպէս որ կ'ընէր ասկէ շուրջ կէս դար առաջ:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԵՍԸ ԽՈՒՍԱՓԱՃ Ե ԸՆՏՐԱԿԵԴՐՈՆՆԵՐՆ

Շարունակում էջ 1-ին

ՀԱՍԱՍ ԿԸ ՅԱՆՁՆԷ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻՆԵՐԸ

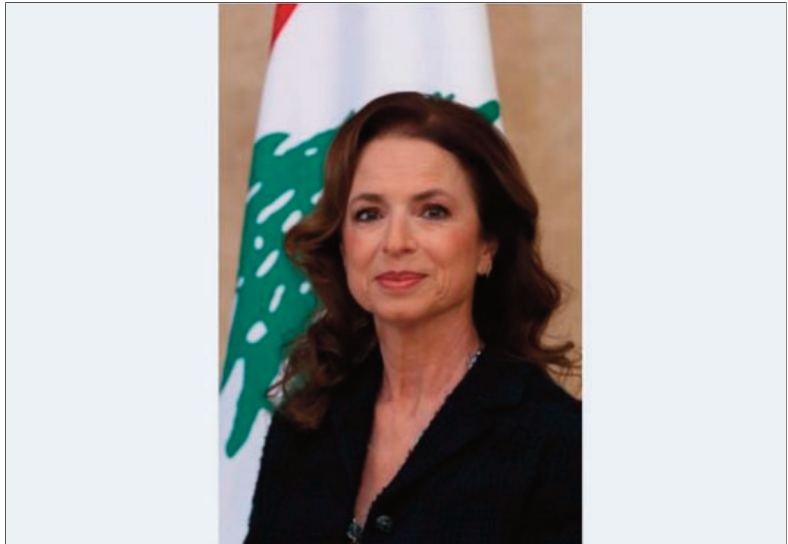
Լիբանանեան բանակի հրամանատարութիւնը յայտարարեց, թէ Համաս շարժումը հետախուզական ծառայութիւններուն յանձնած է երկու պաղեստինցիներ, որոնք կը հետապնդուին հարաւէն պաղեստինեան բռնագրաւեալ հողերուն ուղղութեամբ հրթիռներ արձակելու յանձնարարով: Յիշեցնենք, որ Պաշտպանութեան գերագոյն խորհուրդը նախագահ ժող. Լուհի զխաւորութեամբ գումարած միստին ընթացքին Համասը զգուշացուցած էր հրթիռարձակումները շարունակելու վտանգաւոր հետեւանքներէն, պահանջելով հետախուզական ծառայութիւններուն յանձնել 22 եւ 28 Ապրիլին արձակուած հրթիռներուն պատասխանատուները:

ԻՍՐԱԷԼԵԱՆ ՀԱՐՈՒՄ

Մինչ Լեռնալիբանանի բնակիչները կ'ընտրէին իրենց քաղաքապետական ու քաղաքատեղական խորհուրդներու անդամները, իսրայէլեան յարձակումները կը շարունակուէին հարաւի ուղղութեամբ: Իսրայէլեան անօդային սարքեր երէկ երեք յաջորդական հարուածներ ուղղեցին հարաւային Այթարուն գիւղի մերձակայ բաց տարածութիւններու վրայ, առանց պատճառելու վնասներ կամ զոհեր:

ԵՍԻՐԱԾԻՆԵՐՈՒ ՇՈՒՏԱՓՈՅԹ ԿԵՐԱՂԱՐՁ

Ջբօսաշրջութեան նախարար Լորա Խազէն-Լախուտ յայտարարութեամբ մը ողջունեց 7 Մայիսին սկսեալ իր քաղաքացիներուն Լիբանան այցելութիւնը արտօնելու մասին Արաբական Միացեալ Եմիրութիւններուն որոշումը, աւելցնելով

թէ այս որոշումը աջակցութիւն է Լիբանանի կառավարութեան ներքաշման ջանքերուն եւ ցոյց կու տայ, թէ Լիբանանի հանդէպ վստահութիւնը սկսած է վերակառուցուիլ: Նախարարը մաղթեց, որ Շոցի համագործակցութեան կազմակերպութեան միւս անդամները եւս հետեւին Ապու Տապիի օրինակին, որպէսզի Լիբանան վերստին դառնայ արաբ զբօսաշրջիկներուն այցելութեան նախասիրած վայրերէն մէկը:

Կազմակերպութեամբ՝ Ա.Դ.Հ.Կ. Մարօ Նազարէլեան Մասնահիւրի **Մայրերու օր** Տեղի Կ'ունենայ Շաբաթ, 24 Մայիս, 2025-ի, առաւօտեան ժամը 11-էն սկսեալ "Mamoutia" ճաշարանէ ներս, Զայքա 99 երկրորդ հաստառելի միջին Մայիս 15 Ընտանայնելով, 70/110919 կամ 71/316298

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Ռիթա Սեմերճեան
Տէր եւ տիկին Միսակ եւ Լուսի Գոյունճեան
եւ զաւակունք

Տիար Յակոբ Սեմերճեան
Տիար Տիգրան Դերձակեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Թոնի եւ Անի Քապապճի եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Սեդո եւ Մելինէ Սեմերճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Ռաֆֆի եւ Մարիա Սեմերճեան
եւ զաւակունք

եւ համայն Սեմերճեան, Գոյունճեան, Դերձակեան, Քապապճի, Շաբլօ, Չուքուլեան, Պոյաճեան, Մէլք, Հայրապետեան, Պիլկեան ընտանիքներ եւ ազգականներ սրտի դառն կսկիծով կը գուժեն իրենց անուսնոյն, հօր, մեծօր, աներհօր, եղբոր, հօրեղբոր, մօրեղբոր եւ հարազատին

ՋԱԻՆ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ 1967)

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 4 Մայիս 2025-ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկարարութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Երեքշաբթի, 6 Մայիս 2025-ին, կէսօրէ ետք ժամը 2:00-ին, Նոր Ատանայի Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ - Պուրճ Համուտ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ համուտի Ազգային գերեզմանատունը: Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:

Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին յուղարկարարութենէն առաջ, առաւօտեան ժամը 11:00-էն սկսեալ, եւ յուղարկարարութենէն յետոյ, մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00, «Մասիս» ակումբի սրահին մէջ: Ինչպէս նաեւ, Չորեքշաբթի, 7 Մայիս 2025-ին, առաւօտեան ժամը 11:00-էն սկսեալ մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00, նոյն վայրին մէջ:

ՀՈՒՍԻՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՄՆԻՆ ՊԵՆ ԿՈՐԻՈՆ

Շարունակում էջ 1-ին

ՀԱՆՂԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՇՈՒՐԶ

Սուրիոյ «ՍԱՆԱ» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, թէ հանդարտութիւնը վերահաստատուած է Դամասկոսի հարաւային Սահնայա եւ Աշրաֆիէ Սահնայա շրջաններուն մէջ, ուր անցնող օրերուն բախումներ տեղի ունեցած էին ապահովական ուժերուն եւ տիրոգի քաղաքացիներուն միջեւ: Ըստ հաղորդումին, դպրոցներն ու առողջապահական հաստատութիւնները եւս վերաբացած են իրենց դռները, մինչ ապահովական ուժերը ազատ արձակած են անցնող օրերուն ձերբակալուածներու երրորդ խմբակ մը:

Նոյն ծիրին մէջ, Լիբանանի մէջ տիրոգիներու հոգեւոր առաջնորդ շէյխ Սամի Ապու Էլ-Մունա յայտնեց, որ արեւմտեան երկիրներու դեսպաններուն հետ խորհրդակցութեան ընթացքին պահանջած է միջամտել եւ հանգստացնել տիրոգիները, որոնք Սուրիոյ մէջ ունին իրենց գոյութեան վերաբերող մտավախութիւններ:

ԽԱՂԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Ուքրանիոյ նախագահ Վոլոդիմիր Զելենսքի համոզում յայտնեց, որ Ռուսիոյ հետ զինադադարի համաձայնութիւն մը կրնայ կնքուիլ շուտով: Երկրորդ այցելութեամբ Փրակ ժամանել է տը, Զելենսքի մաղթեց, որ Ուքրանիա յաջողի այս տարի ստանալ 1,8 միլիոն ռուբլ: Չեխիոյ կողմէ առաջարկուած զինուորական օգնութեան ծիրին մէջ:

ՏՂԵՐՈՒՄԻՅԻ. «Կ'ԱՋԱԿՑԻՆՔ ՄԵՐ ԱՐԺԵՆՆԵՐԸ ԿԻՍՈՂ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՐԿՐԻ»

Ֆրանսայի դեսպան Օլիվիէ Տըբրօնիյն «X»-ի իր էջով գրառում ըրած է, ուր անդրադարձած է մամուլի ազատութեան համաշխարհային ցուցակին մէջ Հայաստանի գնահատականին:

«Ըրագորդներ առանց սահմաններու» կազմակերպութեան 2025 թ. մամուլի ազատութեան համաշխարհային սանդղակին մէջ Հայաստանը 180 երկիրներու շարքին կը զբաղեցնէ 34-րդ տեղը՝ շարունակելով յառաջընթացը եւ հաստատուելով որպէս ազատութեան կղզեակ տարածաշրջանին մէջ: Աջակցելով Հայաստանին՝ մենք կ'աջակցինք ժողովրդավարական երկրի մը, որ կը կիսէ մեր արժէքները»,- գրած է դեսպանը:

ԵՂԱՆԱԿԸ ԱՅՍՕՐ

Պէյրութ (արեւոտ)
Ցերեկը 23/18՝ գիշերը՝ 61% տամուկ

Երեւան (ամօրեւոտ)
ցերեկը 17/9՝ գիշերը՝ 63% տամուկ

Հալեպ (արեւոտ)
ցերեկը 28/16՝ գիշերը՝ 39% տամուկ

Դամասկոս (արեւոտ)
ցերեկը 26/12՝ գիշերը՝ 22% տամուկ

Տուպայ (արեւոտ)
ցերեկը 37/31՝ գիշերը՝ 37% տամուկ

Լոս Անճելըս (ամպոտ)
ցերեկը 19/14՝ գիշերը՝ 62% տամուկ

Սիտնի – վաղը (արեւոտ)
ցերեկը 26/16՝ գիշերը՝ 70% տամուկ

Մոնթրէալ – վաղը (ամպոտ)
ցերեկը 19/17՝ գիշերը՝ 97% տամուկ

www.araraddaily.com

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՅՍՕՐ

6 Մայիս 2025: Տարուան 126-րդ օրն է: 2025-ի աւարտին կը մնայ 239 օր:

- Դէպքեր-տօմեր**
- 1835 - Լոյս տեսաւ ամերիկեան «Նիւ Եորք Դերիլտ» թերթի առաջին թիւը:
- 1872 - Անգլիոյ մէջ հիմնադրուեցաւ ֆութպոլի բաժակը:
- 1910 - Գեորգ Ե.-ը դարձաւ Մեծ Բրիտանիոյ, Միացեալ Թագավորութեան եւ Հիւսիսային Իռլանտայի արքան:
- 1941 - Սթալինը հռչակուեցաւ ԽՍՀՄ «ժողովմտորի»-ի նախագահ:
- 1994 - Մեծ Բրիտանիոյ Էլիզաբեթ Բ. թագուհին եւ Ֆրանսայի նախագահ Ֆրանսուա Միթերանը մասնակցեցան Ֆրանսան եւ Անգլիան կապող «Լա Մանշ» նեղուցի տակով անցնող փապուղիի հանդիսատար բացման:
- 1937 - Նիւ Գրեյզի նահանգի Լեյքիլըքս քաղաքը վայրէջք կատարելու ընթացքին, իր նախատեսուած թրանս-ատլանտեան թռիչքներէն երկրորդի ժամանակ, գերմանական «Հինտընպըրկ» օդապարիկը հրդեհի բռնուելով ամբողջութեամբ ոչնչացաւ, պատճառելով 36 մարդկային զոհ:
- 2007 - Փարիզի մէջ, յոյն եւ հունգարացի ներգաղթող ծնողներ սերած Նիքոլա Սարրոզի կ'ընտրուի Ֆրանսայի նախագահ:

- Ծնունդներ**
- 1889 - Սթենլի Արթուր Մորիսըն, անգլիացի հրատարակիչ, տպագրիչ, պատմաբան եւ տպագրութեան տեսաբան:
- 1903 - Վահրամ Ալազան (Վահրամ Մարտիրոսի Գարուբեան, կամ Գարբուզեան), բանաստեղծ-արձակագիր, գրական-հասարակական գործիչ:
- 1929 - Ճոն Սահակի Կիրակոսեան, հայազգի պատմաբան, պատմական գիտութիւններու դոկտոր-փրոֆեսոր, քաղաքական գործիչ, Հայկական ԽՍՀ արտաքին գործերու նախարար (1975-1985): Հեղինակած է հիմնական ուսումնասիրութիւնները նուիրուած են հայ ժողովրդի նոր եւ նորագոյն պատմութեան, Հայկական հարցին եւ Հայոց ցեղասպանութեան:

- 1918 - Շէյխ Զայիտ պըն Սուլթան Ալ-Նահիան, Արաբական Միացեալ Եմիրութիւններու Ալ-Նահիաններու տոհմի Ապու Տապիի 14-րդ ղեկավարը, որոնք աւելի քան 250 տարի է կը ղեկավարէին Ապու Տապի Եմիրութիւնը:
- 1971 - Էտուարտ Ստեփանի
- Թուփչեան, խմբավար, Հայաստանի արուեստի վաստակաւոր գործիչ: Գրականագէտ Էտուարտ Թուփչեանի թոռն է: Գրականագէտ, հրապարակախօս, արուեստաբան, նկարիչ Ստեփան Թուփչեանի որդին: Գրող, գրականագէտ, գրաքննադատ, թատերագիր, արձակագիր Ալեքսանտր Թուփչեանի եղբորորդին: Բանասէր, թարգմանիչ Արամ Թուփչեանի կրտսեր եղբայրը:

- 1872 - Ճեմալ փաշա, թուրք պետական եւ ռազմական գործիչ, «Միութիւն եւ Յառաջդիմութիւն» կուսակցութեան պարագլուխներէն, երիտթուրքերու պարագլուխ, որ Պալէսթ եւ Եմլեր փաշաներուն հետ դարձաւ Հայոց ցեղասպանութեան գլխաւոր կազմակերպիչներէն: 1922 թուականի Յուլիս 25-ին, «Նեմեսիս» գործողութեամբ Թիֆլիսի մէջ զգետնուեցաւ հայ վրիժառուներ Պետրոս Տէր Պօղոսեանի եւ Արտաշէս Գեորգեանի կողմէ:
- 1962 - Համլէտ Հաբեթեանի Միսիսարեան, ֆութպոլիստ, յարձակող: Համլէտ եկած է երեւանեան եւ արտասահմանեան շարք մը ակումբներ: Անուանի ֆութպոլիստ Հենրիկ Միսիսարեանի հայրն է:
- 1982 - Իշխան Սաղաթէլեան, քաղաքական եւ պետական գործիչ, Հայաստանի Ազգային ժողովի պատգամաւոր:

- Մահեր**
- 1912 - Եփրեմ Խան (Եփրեմ Դաւիթի Դաւիթեան), Հայ ազգային-ազատագրական շարժման ակնաւոր գործիչ, ՀՀԴ անդամ, ֆետայի:
- 1959 - Վաղարշ Վաղարշեան, դերասան, բեմադրիչ, թատերագիր, թատերական գործիչ, ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր: ԽՍՀՄ գրողներու միութեան անդամ:

ՑԱԲԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ցաւով իմացանք հաւատաւոր հնչակեան եւ Ա.Դ.Հ.Կ.-ի «Սապահ Գիւլ» մասնաճիւղի վարչական անդամ ընկեր **ՋԱԻՆ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆԻ** մահը, որ պատահած է Կիրակի, 4 Մայիս 2025-ին յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի տիկնոջ, զաւակներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն:

ARARAD DAILY NEWSPAPER

Tel.-Fax: 01-565599 | P.O.Box: 175275 Mar Mikhael Beirut | Lebanon | www.araraddaily.com email: aradorateri@gmail.com

ارارات جريدة سياسية يومية أجنبية تصدر عن شركة ماسيسر للحلقة والشهر (ش.م.م.)